

LATVIJAS TAUTSAIMNIECĪBA MAKROEKONOMISKAIS APSKATS

#54 | 2013-1

LATVIJAS REPUBLIKAS
EKONOMIKAS MINISTRĪJA

LATVIJAS REPUBLIKAS
CENTRĀLĀ STATISTIKAS PĀRVALDE

© 2013 | Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde

Pamatā skaitliskā informācija un dati, izņemot īpaši norādītos gadījumos, ir saņemti no Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes. Eiropas Savienības dati tiek ņemti no *Eurostat* datu bāzes. Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas dati ir izmantoti Latvijas maksājumu bilances, banku un monetāro rādītāju raksturojumā. Valsts kases dati ir izmantoti valsts finanšu rādītāju raksturojumā.

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce ir obligāta

Ja Jums ir komentāri, jautājumi vai ierosinājumi, lūdzam tos adresēt:
Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijai
Brīvības ielā 55
Rīga, LV-1519

Tālrunis 371 67 013 293
E-pasts: macro@em.gov.lv
Interneta vietne: <http://www.em.gov.lv>

ISSN 1407-5350

EKONOMISKAIS STĀVOKLIS ĪSUMĀ	4
ĀRĒJĀ EKONOMISKĀ VIDE	5
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS: IZLIETOJUMS	6
IEKŠZEMES KOPPRODUKTS: NOZARU ATTĪSTĪBA	8
APSTRĀDES RŪPNIECĪBA	10
INVESTĪCIJAS	12
ĀRĒJĀ TIRDZNIECĪBA	14
MAKSĀJUMU BILANCE	16
CENAS	18
MONETĀRIE RĀDĪTĀJI	20
VALSTS BUDŽETS	22
IEDZĪVOTĀJU IENĀKUMI	24
DARBA TIRGUS	26
STARPTAUTISKIE SALĪDZINĀJUMI	28

EKONOMISKAIS STĀVOKLIS ISUMĀ

Lai arī eirozonā ekonomiskā situācija ir smaga, Latvijas tautsaimniecībā saglabājās strauja izaugsme un 2012. gadā IKP pieauga par 5,6%. Lai arī pēdējos divus gadus Latvijā ir vērojama straujāka izaugsme ES, tomēr IKP vēl ir par 12% mazāks nekā bija pirms krīzes – 2007. gadā.

Ekonomikas dzinējspēks joprojām ir eksports. Pat saglabājoties zēmam pieprasījumam atsevišķās tirdzniecības partnervalstīs, kopumā Latvijas preču un pakalpojumu eksports palielinās. Eksporta iespējas sekmē apstrādes rūpniecības izaugsmi – 2012. gadā ražošanas apjomi pieauga par 9,3 procentiem.

Pakāpeniski uzlabojas situācija arī iekšējā tirgū – palielinās mazumtirdzniecības apgrozījums un komercpakalpojumu nozaru apjomi. Patērētāju konfidence lēni, bet uzlabojas.

Turpina palielināties iekšzemes pieprasījums. Privātais patēriņš 2012. gadā palielinājās par 5,4%, bet investīciju apjomi – par 12,3%. Vienlaikus straujāku investīciju kāpumu ierobežo vājā kredītešana un uzņēmēju nogaidošā pozīcija, ņemot vērā neskaidrību par turpmāko situācijas attīstību ārējā vidē.

Ekonomiskās situācijas uzlabošanās vēl nav sajutuši visi iedzīvotāji. Darba iespējas un

atalgojums aug lēnāk nekā ekonomika kopumā. 2012. gadā nodarbināto skaits pieauga par 2,8%, un bezdarba līmenis samazinājies līdz 14,9%. Paredzams, ka situācija darba tirgū turpinās uzlaboties, tomēr galvenie riski saistīti ar globālās ekonomikas attīstības tendencēm, kas var ietekmēt arī situāciju darba tirgū.

2012. gadā patēriņa cenas kopumā saglabāja mērenu pieaugumu tuvu sezonālo svārstību līmenim – vidējais patēriņa cenu līmenis gada laikā pieauga par 2,3%. Arī 2013. gada trīs mēnešos patēriņa cenas aug ļoti mēreni. Martā 12-mēnešu inflācija bija 0,2%. 2013. gadā patēriņa cenu izmaiņas lielā mērā būs atkarīgas no cenu tendencēm pasaulē un sagaidāms, ka gada vidējā inflācija nepārsniegs 1,5 procentus.

Ārējā vidē joprojām pastāv ļoti liela nenoteiktība par tālākajām attīstības perspektīvām. Sagaidāms, ka Latvijas preču un pakalpojumu eksporta pieaugums šogad būs mērenāks nekā iepriekšējos gados. Tajā pašā laikā, turpinot uzlaboties situācijai darba tirgū, gaidāms straujāks pieprasījuma kāpums iekšējā tirgū. Ekonomikas ministrija prognozē, ka Latvijas ekonomikas izaugsme kopumā 2013. gadā varētu būt 4% robežās.

Ekonomikas attīstības pamatrādītāji

	2008	2009	2010	2011	2012	2013p
	<i>izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos</i>					
Iekšzemes kopprodukts	-3,3	-17,7	-0,9	5,5	5,6	4,0
Patēriņa cenas	15,4	3,5	-1,1	4,4	2,3	1,5
Nodarbināto skaits*	0,5	-12,2	-4,6	2,5**	2,8	2,4
	<i>procentos pret iekšzemes kopproduktu</i>					
Vispārējā valdības sektora bilance	-4,2	-9,7	-8,1	-3,6	-1,2	-1,1
Eksporta-importa saldo	-13,7	-1,5	-1,4	-4,8	-3,3	-2,7
Bezdarba līmenis*	7,5	16,9	18,7	16,2	14,9	12,1

* no 2011. gada dati pārrēķināti pēc Tautas skaitīšanas datiem, pirms un pēc 2011. gada dati nav savstarpēji salīdzināmi

** Ekonomikas ministrijas novērtējums

Pasaules ekonomikas attīstība joprojām ir atšķirīga. Pēc lejupslīdes 2012. gada pirmajā pusē, aktivitāte attīstītajās valstīs ir stabilizējusies. Savukārt daļā attīstības valstu tā ir augusi, pateicoties jaunai atbalsta politikai un atjaunotai uzticībai. Atsevišķās attīstības valstīs izaugsmes tempi ir kļuvuši lēnāki iekšējo politisko problēmu un vājā ārējā pieprasījuma dēļ.

Pēc sekmīgas izaugsmes 2011. gada sākumā, pieauguma tempi Eiropas Savienībā kļuva aizvien mērenāki un kopš gada beigām jau bija vērojams ekonomisko aktivitāšu samazinājums. Ekonomikas lejupslīde ir saistīta ar spriedzi finanšu sektorā, bažām par valdību finansiālo stāvokli, bilanču posteņu korekciju turpināšanos, kā arī nelabvēlīgu situāciju ārējā vidē.

Baltijas valstīs pēc dzijas ekonomikas lejupslīdes kopš 2009. gada beigām ir atsākusies izaugsme. 2011. un 2012. gadā Baltijas valstīs bija straujākie ekonomikas izaugsmes tempi ES.

Pretēji tendencēm Eiropā, ASV ekonomikā 2012. gadā turpinājās izaugsme. Tam pamatā bija spēcīgi makroekonomiskās politikas stimuli un finanšu stabilizācijas pasākumi.

Āzijas valstīs globālo krīzi ir pārvarējušas veiksmīgāk nekā citu reģionu valstīs, tomēr vājais ārējais pieprasījums bremzē reģiona izaugsmi.

NVS reģiona atgūšanās pēc krīzes periodā balstās uz augstajām resursu cenām un kapitāla plūsmu atjaunošanos. Tāpat kā citos reģionos arī NVS valstu izaugsme nav vienmērīga. Krievijā izaugsmes tempi mazinās, kam pamatā ir vājš ārējais pieprasījums.

Pēc Starptautiskā valūtas fonda prognozēm pasaules ekonomikā 2013. gadā sagaidāms pieaugums par 3,3%, bet 2014. gadā globālās izaugsme varētu pārsniegt 4 procentus.

Pasaules ekonomikas attīstība

IKP izmaiņas procentos

	2009	2010	2011	2012	2013 SVF*	2013 EK**
Pasaule	-0,6	5,1	4,0	3,2	3,3	3,1
ASV	-3,1	2,4	1,8	2,2	1,9	1,9
Japāna	-5,5	4,7	-0,6	2,0	1,6	1,4
Ķīna	9,2	10,4	9,3	7,8	8,0	8,0
NVS	-6,4	4,8	4,8	3,4	3,4	3,3
ES-27, tai skaitā:	-4,2	2,1	1,6	-0,2	0,0	-0,1
Vācija	-5,1	4,2	3,1	0,9	0,6	0,4
Zviedrija	-5,0	5,9	4,0	1,2	1,0	1,5
Lielbritānija	-4,0	1,8	0,9	0,2	0,7	0,6
Latvija	-17,7	-0,9	5,5	5,6	4,2	3,8
Lietuva	-14,8	1,4	5,9	3,6	3,0	3,1
Igaunija	-14,3	2,3	7,6	3,2	3,0	3,0

Avots: Starptautiskais valūtas fonds

* Starptautiskā valūtas fonda prognoze; ** Eiropas komisijas prognoze

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS: IZLIETOJUMS

Pēc vairāku gadu straujās ekonomiskās izaugsmes, kad IKP vidējie gada pieauguma tempi 2005.-2007. gados bija gandrīz 11%, Latvijas ekonomikā 2008. gadā, globālās finanšu krīzes rezultātā, iestājās recesija. Krīzes laikā IKP samazinājās par ¼ daļu. Kopš 2009. gada beigām Latvijas ekonomikā ir atsākusies izaugsme.

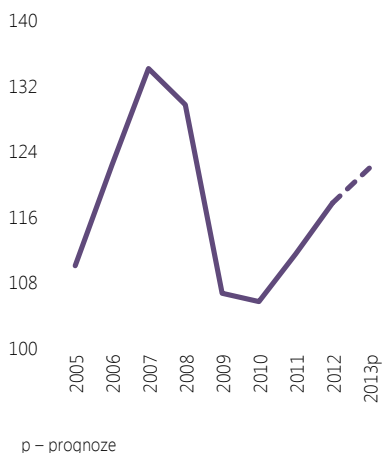
2011. gadā IKP pieauga par 5,5%. Vēl 2012. gada sākumā Latvijas tautsaimniecības perspektīvas tika vērtētas ļoti piesardzīgi, jo bija bažas par lielo nenoteiktību ārējos tirgos, īpaši eirozonā. Tomēr Latvijas ekonomika bija noturīga pret ārējās vides satricinājumiem un kopumā 2012. gadā IKP par 5,6% pārsniedza 2011. gada līmeni. Lai arī pēdējos divus gadus Latvijas ekonomikā ir vērojama straujākā izaugsme ES, tomēr IKP vēl ir par 12% mazāks nekā bija pirms krīzes – 2007. gadā.

Tautsaimniecības galvenais dzinulis joprojām ir eksports. 2012. gada 4. ceturksnī, salīdzinot ar 3. ceturksni, preču un pakalpojumu eksporta apjomi pieauga par 2,1% (pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem), bet kopumā 2012. gadā – par 7,1 procentu.

No eksporta gūto ienākumu pieaugums ir veicinājis iekšzemes pieprasījuma kāpumu, 2011. gadā tas pieauga par 8,7%, savukārt 2012. gada 4. ceturksnī – par 3,6%, salīdzinot ar iepriekšējā gada 4. ceturksni. Kopumā 2012. gadā iekšzemes pieprasījums pieauga par 6,2%. Arī investīcijas 2012. gadā palielinājās lēnākos tempos nekā 2011. gadā – par 12,3%. Straujāku investīciju kāpumu joprojām ierobežo vājā kredītešana, kā arī uzņēmēju nogaidošā pozīcija, ņemot vērā neskaidrību par turpmāko situācijas attīstību ārējā vidē.

Iekšzemes kopprodukts

2004. gads = 100

Iekšzemes kopprodukta izlietojums

izmaiņas pret iepriekšējo gadu, procentos

	2009	2010	2011	2012
Iekšzemes kopprodukts	-17,7	-0,9	5,5	5,6
Privātais patēriņš	-22,6	2,4	4,8	5,4
Valsts patēriņš	-9,4	-7,9	1,1	-0,2
Kopējā pamatkapitāla veidošana	-37,4	-18,1	27,9	12,3
Eksports	-14,1	11,6	12,7	7,1
Imports	-33,3	11,4	22,7	3,1

Krīzes laikā, samazinoties iekšējam pieprasījumam, strauji saruka importa apjomi. Pakāpeniski palielinoties ekonomiskajām aktivitātēm iekšējā tirgū, pieaug pieprasījums pēc importa – 2012. gadā tas pieauga par 3,1% (salīdzināmās cenās), bet tas bija ievērojami lēnāk nekā eksporta apjomu kāpums. Rezultātā 2012. gadā eksporta-importa saldo uzlabojās un bija -3,3% no IKP.

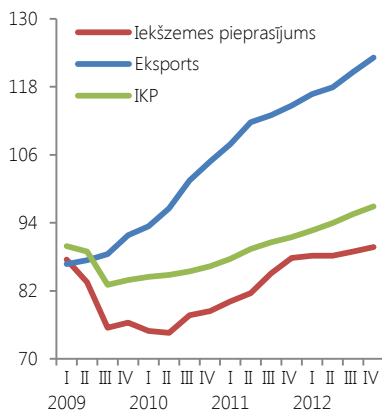
Privātā patēriņa pieaugumu ietekmē nodarbinātības kāpums un darba samaksas pieaugums. 2012. gada 4. ceturksnī, salīdzinot ar 3. ceturksni, privātais patēriņš pieauga par 0,6% (pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem) un bija par 4,2% lielāks nekā iepriekšējā gada 4. ceturksnī. Kopumā 2012. gadā privātais patēriņš palielinājās par 5,4%, tomēr tas joprojām ievērojami atpaliek no pirmskrīzes līmeņa – 2012. gada beigās tas bija par 17,6% mazāks nekā 2007. gada nogalē, kad aizsākās tā samazināšanās.

Arī valdības patēriņš nepalielinās saistībā ar valdības īstenoto izdevumu ierobežošanas turpināšanu.

Patērētāju konfidence 2012. gada decembrī bija visaugstākā kopš 2007. gada augusta, kad tā saistībā ar krīzi sāka samazināties. Kopš 2009. gada augusta patērētāji kļūst arvien optimistiskāki, tomēr vēl arvien patērētāju konfidence saglabājas negatīva. Taču jāatzīmē, ka arī straujās izaugsmes gados konfidence vienmēr ir bijusi negatīva.

2013. gada sākumā patērētāju konfidence ir nedaudz samazinājusies – martā tā bija par 2,5 punktiem zemāka, salīdzinot ar 2012. gada decembri. 2013. gada martā samazinājumu lielā mērā noteica patērētāju bažas par iespējamo cenu pieaugumu nākotnē.

Iekšzemes kopprodukta izlietojums
 sezonāli izlīdzināti dati, 2008. gada 4. ceturksnis = 100

Iekšzemes kopprodukta izlietojums pa ceturkšņiem

izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentos

	2011				2012			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Iekšzemes kopprodukts	3,6	5,7	6,6	5,7	7,0	5,2	5,2	5,1
Privātais patēriņš	3,5	5,2	5,9	4,3	5,4	7,1	5,1	4,2
Valsts patēriņš	1,4	1,7	2,8	-1,1	0,7	0,5	-1,7	-0,2
Kopējā pamatkapitāla veidošana	31,4	28,8	27,6	26,0	39,0	20,5	2,0	4,2
Eksports	14,1	15,8	11,7	9,7	9,8	3,3	7,0	8,4
Imports	23,5	26,8	22,4	19,0	10,2	3,8	-1,3	1,0

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS: NOZARU ATTĪSTĪBA

Krīzes laikā, samazinoties kopējam algu līmenim un cenām iekšējā tirgū, uzlabojās Latvijas ražotāju konkurētspēja, kas bija pamats eksporta pieaugumam un līdz ar to arī tirgojamo nozaru attīstībai.

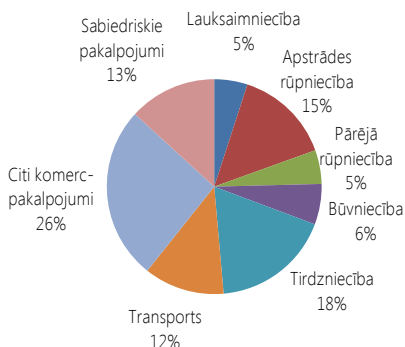
Saglabājoties eksporta iespējām un palielinoties pieprasījumam iekšējā tirgū, 2012. gadā stabils pieaugums saglabājas apstrādes rūpniecībā. Apstrādes rūpniecības ražošanas apjomi 2012. gadā pieauga par 9,3%. Ņemot vērā nozares pieaugošo īpatsvaru tautsaimniecībā, ražošanas apjomu kāpums šajā periodā nodrošināja vairāk nekā ¼ daļu no visas ekonomikas izaugsmes.

2012. gadā izaugsme bija visās nozarēs, izņemot pārējās rūpniecības nozarēs (elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde) un sabiedriskajos pakalpojumos. Neskatoties uz ražošanas apjomu pieaugumu pārējās rūpniecības nozarēs 2012. gada beigās, kopumā 2012. gadā ražošanas apjomi samazinājās par 2%. Samazinājumu pamatā noteica mazāki saražotās elektroenerģijas un siltumenerģijas apjomi saistībā ar laika apstākļiem. Sabiedrisko pakalpojumu apjomi 2012. gadā samazinājās par 0,6 procentiem.

Lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē 2012. gadā ražošanas apjomi pieauga par 6,9%.

IKP nozaru struktūra

2012. gads, procentos

Iekšzemes kopprodukts pa nozarēm

procentos

	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
	apjomu izmaiņas				ieguldījums izmaiņās			
Iekšzemes kopprodukts	-17,7	-0,9	5,5	5,6	-17,7	-0,9	5,5	5,6
Lauksaimniecība	9,1	-8,9	-0,5	6,9	0,3	-0,3	0,0	0,3
Apstrādes rūpniecība	-17,8	19,1	11,7	9,3	-2,3	1,7	1,5	1,4
Pārējā rūpniecība	-3,9	2,8	-0,9	-2,0	-0,2	0,1	0,0	-0,1
Būvniecība	-32,0	-31,1	11,9	14,6	-3,6	-2,0	0,7	0,9
Tirdzniecība un izmitināšana	-25,2	0,2	9,5	7,3	-6,5	0,0	1,9	1,6
Transportis un uzglabāšana	1,1	-1,8	8,1	4,0	0,1	-0,2	1,0	0,6
Citi komercpakalpojumi	-14,7	2,5	1,2	3,4	-4,5	0,5	0,3	1,0
Sabiedriskie pakalpojumi	-9,3	-8,2	0,6	-0,6	-1,3	-0,8	0,1	-0,1

Nedaudz lēnāka izaugsme 2012. gadā bija vērojama transporta un uzglabāšanas nozarē – sniegto pakalpojumu apjomi palielinājās par 4%. Lēnāku izaugsmi nozarē lielā mērā noteica pārvadāto kravu apjomu samazinājums gan dzelzceļā, gan ostās 2012. gada beigās. Taču neskatoties uz to, 2012. gadā kravu apgrozījums dzelzceļā bija par 2%, bet ostās – par 9,3% lielāks nekā 2011. gadā.

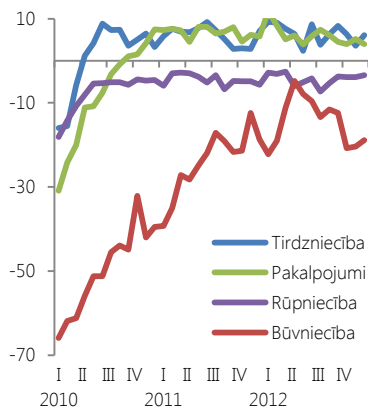
2012. gadā turpinās izaugsme būvniecībā – pieaugums par 14,6%. Lai arī būvniecības apjomi pēdējā pusotra gada laikā ir salīdzinoši strauji auguši, tomēr tie ir tikai 58% apmērā no pirmskrīzes līmeņa. Jāatzīmē, ka nozares atkopšanās no krīzes lielā mērā ir saistīta ar publiskajiem pasūtījumiem un ES fondu projektiem. Ņemot vērā, ka struktūrfondu finansējuma apjoms nepieaug, tas mazina augsto publisko pasūtījumu devumu būvniecības pieaugumā.

Augot privātam patēriņam, 2012. gadā turpinājās izaugsme arī tirdzniecības nozarē. 2012. gadā tirdzniecības nozarē sniegto pakalpojumu apjoms pieauga par 7%. Ņemot vērā nozares lielo īpatsvaru, tā 2012. gadā nodrošināja vairāk nekā ¼ daļu no visas tautsaimniecības izaugsmes. 2012. gadā komercpakalpojumu apjomi pieauga par 3,4%. Pieaugumu lielā mērā sekmēja izaugsme informācijas un komunikācijas pakalpojumu un mākslas, izklaides un atpūtas nozarē.

Lai arī vairumā nozaru saglabājas izaugsme, tomēr saglabājas arī ārējās vides riski, kas saistīti ar turpmāko situācijas attīstību ES.

Nozaru konfidences rādītāji

sezonāli izlīdzināti dati

Iekšzemes kopprodukts pa nozarēm

izmaiņas pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, procentos

	2011				2012			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Iekšzemes kopprodukts	3,6	5,7	6,6	5,7	7,0	5,2	5,2	5,1
Lauksaimniecība	2,1	1,5	-1,9	-3,4	7,0	7,6	9,9	1,1
Apstrādes rūpniecība	14,7	14,6	9,3	9,2	16,5	9,0	7,2	6,2
Pārējā rūpniecība	-0,9	3,1	4,8	-7,8	-2,8	-5,2	-2,2	1,6
Būvniecība	-15,1	-0,9	19,6	25,9	28,5	26,9	8,3	9,3
Tirdzniecība un izmitināšana	10,4	8,3	10,1	9,1	7,4	5,7	6,8	9,1
Transports un uzglabāšana	8,1	8,6	8,0	7,5	4,2	7,5	3,2	1,1
Citi komercpakalpojumi	-0,4	3,1	0,6	1,5	3,0	0,8	5,8	4,0
Sabiedriskie pakalpojumi	0,8	0,9	1,7	-0,6	1,4	0,0	-3,2	-0,5

APSTRĀDES RŪPniecība

Kopš 2009. gada beigām ražošanas apjomi apstrādes rūpniecībā pieaug. Atjaunojoties ekonomikas izaugsmei, apstrādes rūpniecības pieauguma tempi bija straujāki nekā kopējā tautsaimniecības izaugsme. Apstrādes rūpniecība pašlaik ir galvenais tautsaimniecības izaugsmes virzītājs. Nozares izaugsmes pamatā ir gan stabils ārējais pieprasījums, gan pakāpeniska pieprasījuma palielināšanās vietējā tirgū.

Stabils ražošanas apjomu pieaugums saglabājās arī 2011. gada nogalē, kad ES valstīs bija vērojama izaugsmes tempu pavājināšanās. Neraugoties uz saspringto ekonomisko situāciju un recesiju vairākās ES valstīs, Latvijas apstrādes rūpniecība bija noturīga pret ārējās vides satricinājumiem. Lai arī 2012. gada laikā ražošanas apjomi mēnešu griezumā ļoti svārstījās – pēc strauja kāpuma viena mēneša laikā sekoja neliels atslābums, kopumā nozarē bija vērojama stabila izaugsme. 2012. gadā ražošanas apjomi apstrādes rūpniecībā pieauga par 9,3%. Lielākais ieguldījums bija elektrisko un optisko iekārtu ražošanā, metālapstrādē, transportlīdzekļu ražošanā, kā arī papīra ražošanā un poligrāfijā.

Apstrādes rūpniecībā saražotās produkcijas apjomi 2013. gada 1. ceturksnī bija par 4,8% mazāki nekā pirms gada. Apakšnozaru griezumā tendences ir atšķirīgas. Lielākajā apstrādes rūpniecības nozarē – kokapstrādē ražošanas apjomi šī gada 1. ceturksnī saglabājās iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmenī. Stabili ražošanas apjomi turpina augt tādās uz iekšējo pieprasījumu orientētās nozarēs kā pārtikas rūpniecība un nemetālisko minerālu ražošana. Turpretim atsevišķās apakšnozarēs kā ķīmiskā rūpniecība un farmācija, transportlīdzekļu ražošana, kā arī metālu un gatavo metālizstrādājumu ražošana izlaides apjomi 2013. gada 1. ceturksnī bija mazāki nekā pirms gada.

2012. gadā apstrādes rūpniecības apgrozījums pieauga par 13%. Apgrozījuma pieaugumu apstrādes rūpniecībā lielā mērā noteica ražošanas apjomu kāpums.

Apstrādes rūpniecība

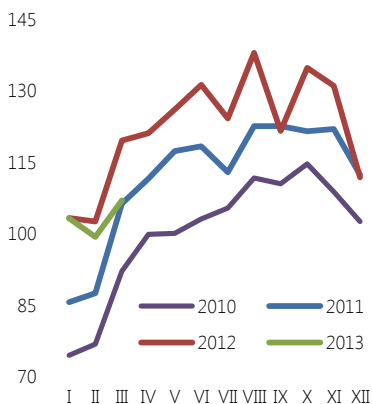
2004. gads = 100

p – prognoze

Produkcijas apjomu indekss

sezonāli neizlīdzināti dati, 2010. gads = 100

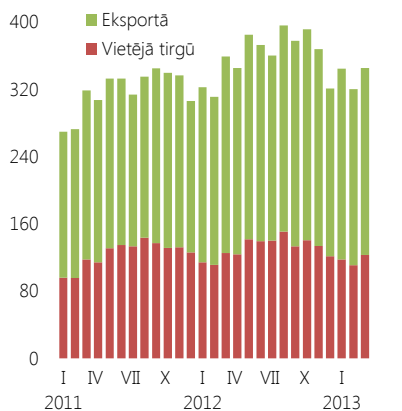

2013. gada janvārī-februārī apstrādes rūpniecības apgrozījums par 5% pārsniedza 2012. gada janvāra-februāra līmeni. Straujāk apgrozījums ir pieaudzis eksportētājai produkcijai – par 7,1%, savukārt vietējā tirgū – par 1%. Lielākais ieguldījums apstrādes rūpniecības apgrozījuma kāpumā bija pārtikas rūpniecībai, kokapstrādei un elektrisko un optisko iekārtu ražošanai, kas kopā veidoja 90% no visa apstrādes rūpniecības realizācijas pieauguma.

Turpina palielināties ražošanas jaudu noslodze. 2013. gada 1. ceturksnī jaudu noslodzes līmenis apstrādes rūpniecībā bija 72,1% – par 3,8 procentpunktiem augstāks nekā pirms gada.

Turpmākā izaugsme apstrādes rūpniecībā lielā mērā būs atkarīga no ekonomiskās situācijas Latvijas eksporta partnervalstīs.

Produkcijas realizācija faktiskajās cenās, milj. latu

Apstrādes rūpniecības galvenie rādītāji procentos

	Struktūra 2012. gadā		2012		2013 I-II
	Apgrozījums	Aizņemtās darbvietas	Eksporta īpatsvars nozares realizācijā	Apjomu izmaiņas	Apjomu izmaiņas
Apstrādes rūpniecība – kopā	100	100	63,5	9,3	-1,6
Pārtikas rūpniecība	22,7	22,2	33,9	2,5	6,1
Vieglā rūpniecība	4,2	11,2	84,6	3,0	2,8
Kokapstrāde	22,1	19,5	73,2	5,4	-1,0
Papīra ražošana un poligrāfija	3,9	3,9	58,7	10,1	3,92
Ķīmiskā rūpniecība un tās saskarnozares	7,9	6,3	77,3	8,3	-11,8
Pārējo nemetālisko minerālu izstrādājumi	5,8	4,1	45,5	8,6	5,1
Metālu un to izstrādājumi	15,5	11,1	77,3	16,3	-6,2
Elektrisko un optisko iekārtas	5,5	3,6	89,5	20,0	13,9
Mašīnas un iekārtas	2,3	2,8	80,3	8,7	-0,6
Transporta līdzekļi	3,8	3,1	93,2	15,8	-6,2
Pārējā rūpniecība	6,1	12,2	43,6	26,1	-20,3

INVESTĪCIJAS

Ekonomikas izaugsme ir pozitīvi ietekmējusi investēšanas procesu Latvijā. Investīciju aktivitātes kopš 2010. gada beigām pakāpeniski pieaug. 2011. gadā, salīdzinot ar 2010. gadu investīcijas Latvijas tautsaimniecībā pieauga par 27,9%. Savukārt 2012. gadā investīciju apjomi par 12,3% pārsniedza iepriekšējā gada līmeni un veidoja 23,5% no IKP. Kaut arī investīciju dinamika ir visai strauja, tomēr to apjomi vidēji ceturksnī ir gandrīz uz pusi mazāki nekā 2007. gadā.

Ieguldījumi iekārtās un mašīnās veido gandrīz 40% no investīcijām. 2012. gadā investīcijas pakalpojumu nozarēs pieauga par 16%, kas ir nedaudz straujāk nekā preču ražošanas nozarēs, ko lielā mērā ietekmēja apjomīgie ieguldījumi tirdzniecībā, transporta un uzglabāšanas nozarē, kā arī operācijās ar nekustāmo īpašumu. Savukārt investīciju dinamika preču ražošanas nozarēs bija mērenāka nekā 2011. gadā (pieauga par 12,3%), bet apstrādes rūpniecībā 2012. gadā tika investēts par 6,8% mazāk nekā gadu iepriekš. Investīciju apjomu pieaugumu lielā mērā kavē kredītēšanas lēnā atjaunošanās.

Kopš 2010. gada pakāpeniski pieaug ienākošo ĀTI plūsmas. 2011. gadā ĀTI apjoms Latvijas ekonomikā gandrīz 4 reizes pārsniedza iepriekšējā gada ienākošās ĀTI plūsmas un bija 5,2% no IKP līmenī. Savukārt 2012. gadā ienākošo ĀTI apjoms bija par 26% mazāks nekā iepriekšējā gadā. Ienākošo ĀTI apjomu samazinājums galvenokārt ir saistīts ar negatīvām neto investīcijām enerģētikas nozarē un darījums ar nekustamo īpašumu 2012. gada 2. ceturksnī.

Jāatzīmē, ka ienākošo ĀTI apjoms 2012. gadā Baltijas valstīs kopumā bija 2 563 milj. eiro, t.i., par 12,8% lielākā apjomā nekā iepriekšējā gadā. Latvija piesaistīja apmēram 30% no visām ĀTI Baltijas valstu reģionā. Lietuva bija piesaistījusi 25% no ienākošām ĀTI Baltijas valstīs 2012. gadā un tās bija par 37,5% mazākā apjomā nekā pirms gada. Savukārt Igaunijā ĀTI plūsmas pieauga gandrīz piecas reizes, ko galvenokārt noteica apjomīgie ieguldījumi banku sektorā.

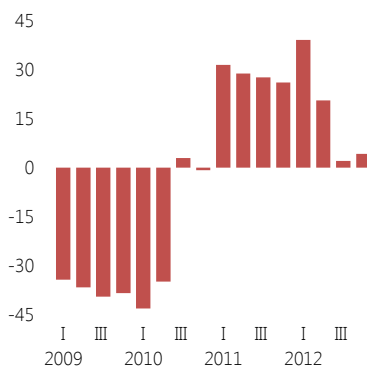
Bruto pamatkapitāla veidošana

2004. gads = 100

Bruto pamatkapitāla veidošana

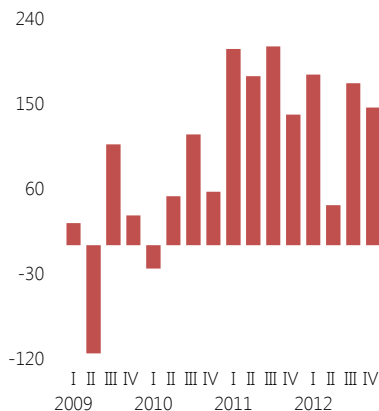
izmaiņas pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu, procentos

Saskaņā ar Latvijas starptautisko investīciju bilanci 2012. gada beigās uzkrātās ĀTI Latvijas ekonomikā sasniedza 7 038 milj. latu (10 015 milj. eiro), kas bija par 7% vairāk nekā 2011. gada beigās, t.sk. apstrādes rūpniecībā – par 4,2%. Nozaru struktūrā lielāks uzkrāto ĀTI īpatsvars ir ieguldījumiem darījumos ar nekustāmo īpašumu un banku starpniecībā.

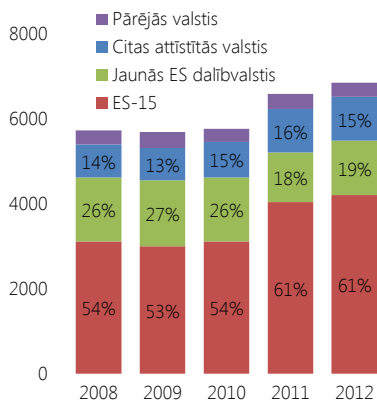
Ārvalstu tiešās investīcijas Latvijā

plūsmas, milj. latu

Ārvalstu tiešās investīcijas Latvijā

pa valstu grupām
atlikumi perioda beigās, milj. latu

Nefinanšu investīcijas pa nozarēm

procentos

	struktūra		apjomu izmaiņas		
	2012	2009	2010	2011*	2012**
Investīcijas – kopā	100	-34,4	-24,2	28,4	16,7
Lauksaimniecība	7,4	-43,9	19,6	59,2	33,6
Apstrādes rūpniecība	15,7	-53,1	5,5	41,6	-6,8
Pārējā rūpniecība	17,0	-34,3	-9,3	71,0	27,5
Būvniecība	1,9	-46,1	-33,3	21,3	24,3
Tirdzniecība un izmitināšana	7,5	-50,6	-24,2	24,5	15,4
Transports un uzglabāšana	20,4	-44,2	8,1	48,1	49,7
Citi komercpakalpojumi	8,5	-30,5	-32,2	-3,5	30,3
Sabiedriskie pakalpojumi	21,6	0,1	-44,3	22,5	1,5

* provizorisks dati

** aprēķināts, izmantojot ceturkšņu datus

ĀRĒJĀ TIRDZNICĪBA

Pēdējo trīs gadu laikā Latvijas ārējā tirdzniecības attīstās ļoti dinamiski. Šajā laikā (2012. gads salīdzinot ar 2009. gadu) preču eksports faktiskajās cenās ir gandrīz divkāršojies, savukārt preču imports faktiskajās cenās ir palielinājies par vairāk nekā 80%. Sākot no 2009. gada, vidēji ik gadu eksports ir audzis par 24%, bet imports par 23%. Lielāko ieguldījumu preču eksporta pieaugumā deva lauksaimniecības un pārtikas preces, kā arī metālapstrādes produkti. Ievērojami ir auguši arī kokapstrādes, mašīnbūves un minerālo produktu eksporta apjomi.

2012. gadā saglabājoties nestabīlai ārējai ekonomiskai videi pieprasījums pēc Latvijas eksporta precēm bija samērā ierobežots. Tomēr, neskatoties uz to Latvijas preču eksports turpināja strauji pieaugt. 2012. gadā faktiskajās cenās tas pieauga par 15,5% (salīdzināmās cenās pieaugums par 11,4%).

Līdzīgi eksportam arī Latvijas preču imports 2012. gadā pieauga strauji – par 14% faktiskajās cenās. Ņemot vērā salīdzinoši straujāku importēto preču vērtības pieaugumu (par 8%) salīdzināmajās cenās imports pieauga par 5 procentiem.

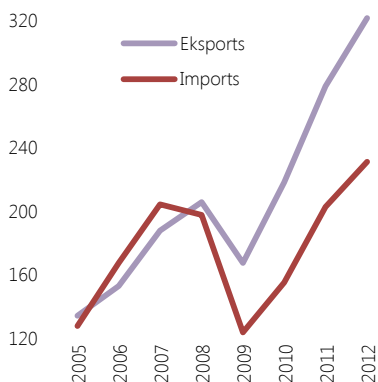
2012. gadā preču eksportam pieaugot straujāk nekā importam samazinās arī tirdzniecības deficīts. Kopumā 2012. gadā tas veidoja ap 12% no kopējā tirdzniecības apgrozījuma.

2012. gadā pieauga visu lielāko preču eksporta grupu apjomi. Kopējo eksporta attīstību pozitīvi lielākoties ietekmēja lauksaimniecības un pārtikas produktu eksporta apjomu pieaugums. Šī preču grupa nodrošināja gandrīz pusi no visa eksporta pieauguma, un attiecīgi tās īpatsvars kopējā eksporta struktūrā gada laikā ir pieaudzis par 4 procentpunktiem un veido jau vairāk nekā 20%. 2012. gadā šī ir kļuvusi par lielāko Latvijas eksporta preču grupu. Lielu ieguldījumu eksporta izaugsmē šajā laikā posmā deva arī elektroierīču un elektroiekārtu eksports.

Preču importa pieaugumu 2012. gadā lielākoties ietekmēja mašīnbūves produkcijas un minerālo produktu grupu apjomu pieaugumi, kas kopumā veidoja gandrīz pusi no visa importa pieauguma.

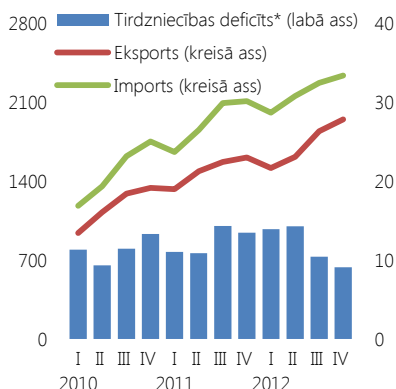
Preču eksports un imports pa gadiem

faktiskajās cenās, 2004. gads = 100

Preču eksports un imports pa ceturkšņiem

mijl. latu un procentos

* procentos no kopējā tirdzniecības apgrozījuma

Ievērojami pieauguši arī lauksaimniecības un pārtikas produktu importa apjomi.

Arī 2013. gada janvārī-februārī preču eksports turpina augt samērā straujos tempos. Salīdzinot ar 2012. gada janvārī-februārī eksports ir pieaudzis par 11%, bet imports mērenāk – par 1,3%. Eksporta pieaugumā lielāko daļu veido lauksaimniecības un pārtikas preču, kā arī mašīnbūves produkcijas grupu apjomu pieaugumi. Savukārt importa izaugsmi visvairāk ietekmēs ķīmiskās rūpniecības preču, kā arī lauksaimniecības un pārtikas preču apjomu pieaugumi.

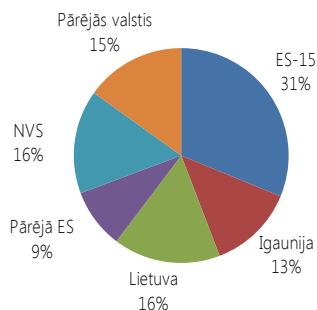
Preču eksporta apjomi uz ES valstīm 2012. gadā un 2013. gada janvārī-februārī pieauga nedaudz mērenāk nekā kopējais eksports. Savukārt eksports uz NVS valstīm 2012. gadā pieauga straujāk. Stabili pieaug eksports uz abām lielākajām Latvijas eksporta partnervalstīm Lietuvu un Igauniju.

Lielākie Latvijas tirdzniecības partneri 2012. gadā bija Lietuva – 18% no kopējā ārējās tirdzniecības apgrozījuma, Krievija, Igaunija un Vācija – pa 10%, Polija – 7%, Zviedrija un Somija – pa 4% un Nīderlande, Dānija un Baltkrievija – pa 3 procentiem.

Turpmākā gada laikā eksporta apjomu pieaugumi būs mērenāki salīdzinot ar izcilajiem izaugsmes rādītājiem 2012. gadā. Eksporta izaugsme nākotnē būs cieši saistīta ar ražotāju konkurētspēju un izaugsmi galvenajās tirdzniecības partnervalstīs.

Latvijas preču eksports struktūra

2012. gadā, procentos

Latvijas preču eksports un imports

2012. gadā, procentos

	Eksports			Imports		
	struktūra	apjomu izmaiņas	devums izmaiņas	struktūra	apjomu izmaiņas	devums izmaiņas
Kopā, tai skaitā:	100	15,5	100	100	13,7	100
Lauksaimniecības un pārtikas preces	20,3	43,5	45,9	15,4	15,7	17,3
Minerālie produkti	8,8	11,0	6,5	17,7	16,4	20,7
Ķīmiskās rūpniecības preces	9,4	3,8	2,6	14,0	6,8	7,5
Vieglās rūpniecības preces	4,7	17,1	5,1	5,4	16,1	6,3
Koks un koka izstrādājumi	14,9	2,5	2,7	1,6	22,5	2,5
Parastie metāli un to izstrādājumi	14,0	12,0	11,3	10,4	8,4	6,7
Mehānismi un mašīnbūves preces	13,7	24,3	20,0	18,3	20,2	25,5
Transportlīdzekļi	5,4	-7,4	-3,2	8,5	7,9	5,2
Pārējās preces	8,7	16,5	9,2	8,5	13,4	8,3

MAKSĀJUMU BILANCE

Kopš 2010. gada beigām maksājumu bilances tekošais kants ir stabilizējies nelielā deficīta līmenī. 2011. gadā tekošā konta deficīts bija 2,2% no IKP, savukārt 2012. gadā – 1,7% no IKP. Pašreizējais tekošā konta stāvoklis liecina par Latvijas ekonomikas ārējo sabalansētību.

Tekošā konta bilances izmaiņas pēdējos gados nosaka izmaiņas ārējās tirdzniecības bilances posteņos. 2011. gadā ārējās tirdzniecības deficīts sasniedza 10,8% no IKP, kas bija krietni zemākā līmenī nekā pirms krīzes 2007. gadā (24% no IKP). 2012. gadā eksporta un importa dinamika bija gandrīz divreiz mērenāka nekā pirms gada. 2012. gadā eksports pieauga par 14,2% (faktiskajās cenās), bet imports – par 11%. Tādējādi ārējās tirdzniecības bilances deficīts samazinājās līdz 9,8% no IKP. 2013. gada divos mēnešos eksports bija par 10,6% lielāks nekā pirms gada, bet imports – par 5 procentiem.

Kopš 2009. gada uzlabojas pakalpojumu bilance – 2012. gadā tās pozitīvais saldo bija 6,8% no IKP, kas gandrīz 2 reizes pārsniedza 2007. gada līmeni. Arī 2013. gada sākumā pakalpojumu eksporta apjoms gandrīz divreiz pārsniedz pakalpojumu importa apjomu.

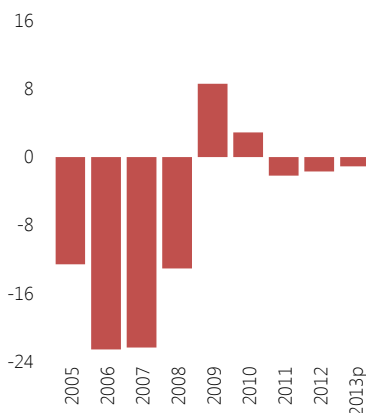
Ienākumu bilances stāvokli galvenokārt nosaka nerezidentu ieguldījumu ienākumu izmaiņas. Saistībā ar ārvalstu investoru zaudējumiem krīzes laikā ienākumu bilance bija pozitīva. 2012. gadā ienākumu bilances deficīts bija 1,5% no IKP, ko ietekmēja nerezidentu ieguldījumu ienākumu pieaugums. Kārtējo pārvedumu kants ir pozitīvs (2,9% no IKP), saglabājoties iepriekšējo gadu līmenī.

Finanšu konta bilances svārstības pa ceturkšņiem joprojām ir izteiktas. 2011. gadā kopumā finanšu konta deficīts (bez rezerves aktīviem) bija 4% no IKP. Savukārt 2012. gadā finanšu konta bilances pozitīvais saldo bija 2% līmenī no IKP. Arī 2013. gada sākumā finanšu kants ir pārpalikumā.

Kopš 2010. gada pieaug ienākošo ĀTI intensitāte. 2011. gadā ĀTI plūsmas gandrīz 4 reizes pārsniedza 2010. gada rādītāju, sasniedzot 5,2% no IKP. Arī 2012. gadā saglabājās augsts ienākošo ĀTI līmenis (3,5% no IKP).

Tekošā konta bilance

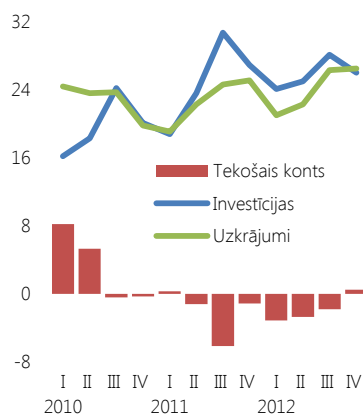
procentos no IKP

p – prognoze

Tekošais kants, investīcijas un uzkrājumi

procentos no IKP

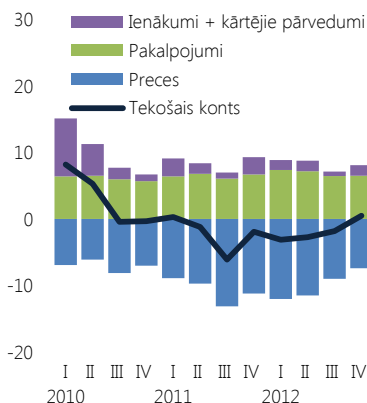

Portfeļinvestīciju daļa ienākošās finanšu plūsmās ir neliela un pēdējos 3 gados nepārsniedz 10% no tām. Nozīmīgas svārstības ir vērojamas citām investīcijām. 2012. gadā citu investīciju bilances saldo bija negatīvs 5,4% no IKP līmenī. Portfeļinvestīciju un citu investīciju bilances pārsvarā ir saistītas ar finanšu sektora stabilizācijas pasākumiem un valsts sektora pārādu restrukturizāciju.

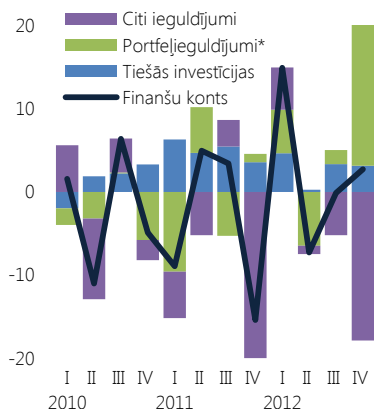
Tekošais kots pa posteņiem

procentos no IKP

Finanšu kots pa posteņiem

bez rezerves aktīviem, procentos no IKP

* portfeļieguldījumi un atvasinātie finanšu instrumenti

Latvijas maksājumu bilance pa posteņiem

procentos no IKP

	2009	2010	2011	2012
A. Tekošais kots	8,6	2,9	-2,2	-1,7
Tirdzniecības bilance	-7,1	-7,0	-10,8	-9,8
Pakalpojumu bilance	6,0	6,1	6,5	6,8
Neto ienākumi	6,3	0,2	-0,9	-1,5
Neto kārtējie pārvedumi	3,4	3,6	3,1	2,9
B. Kapitāla kots	2,4	1,9	2,1	3,0
C. Finanšu kots*	-6,9	-2,1	-4,0	2,2
Tiešās investīcijas	0,6	1,5	4,9	2,8
Portfeļieguldījumi**	2,3	-2,8	-1,8	4,8
Citi ieguldījumi	-9,8	-0,7	-7,2	-5,4
D. Novirze	0,8	1,2	-0,4	0,1
E. Rezerves aktīvi	-5,0	-4,0	4,4	-3,6

* bez rezerves aktīviem

** portfeļieguldījumi un atvasinātie finanšu instrumenti

CENAS

Pēc krīzes izraisītās deflācijas, kad 12 mēnešu patēriņa cenu inflācija 2010. gada februārī pazeminājās līdz -4,2%, cenas atkal sāka pieaugt. 2011. gadā 12 mēnešu patēriņa inflācija pieauga par 4%, 2012. gadā – tikai par 1,6%, un tās pieaugumu galvenokārt noteica cenu palielinājums dabasgāzei, pārtikai un degvielai. Liela ietekme bija degvielas cenu dinamikai pasaulē. Ņemot vērā salīdzinoši straujo cenu pieaugumu 2011. gadā, vidējais cenu līmenis 2012. gadā bija par 2,3% augstāks.

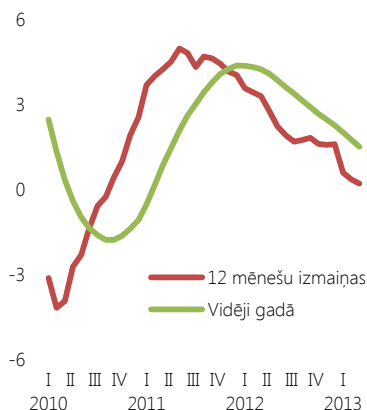
2013. gada martā, salīdzinot ar 2012. gada martu patēriņa cenu līmenis bija palielinājies par 0,2%. 2013. gada trīs mēnešos lielākā ietekme uz cenu pārmaiņām galvenokārt bija cenu pieaugumam pārtikai (par 1%) un ar veselību saistītām precēm un pakalpojumiem (par 1,1%), kā arī cenu kritumam siltumenerģijai (par 4%), kas saistīts ar dabasgāzes cenu kritumu. Jāatzīmē, ka pasaules pārtikas cenas kopš 2012. gada oktobra samazinās un 2013. gada martā saglabājās tādā pašā līmenī kā iepriekšējā gada decembrī. 2013. gada janvārī-februārī pasaules biržās bija vērojams naftas produktu cenu kāpums, bet martā naftas cenas saruka. Kopumā 2013. gada pirmajos trīs mēnešos degvielas cenu kāpums pasaulē bija 1,4%, bet Latvijā tas bija mērenāks – 0,5 procenti.

2012. gadā, salīdzinot ar 2011. gadu, vidējais cenu līmenis ES pieauga par 2,6%, 2013. gada februārī tas bija 2,5%. To tāpat kā Latvijā noteica pārtikas un enerģijas cenu pieaugums.

Arī turpmāk patēriņa cenu izmaiņas Latvijā lielā mērā būs atkarīgas no cenu tendencēm pasaulē. Ekonomikas ministrija prognozē, ka kopumā 2013. gadā sagaidāma mērena cenu dinamika līdz 1,5 procentiem.

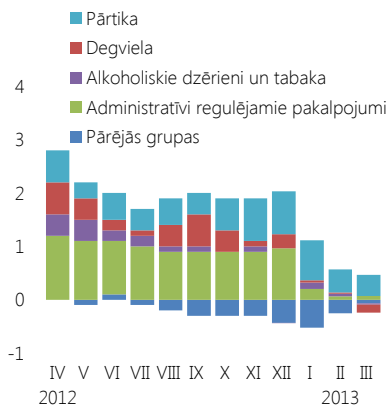
Ražotāju cenas pēc straujā pieauguma 2010. gadā un 2011. gada pirmajā pusē turpmākajos mēnešos kopumā bija mērenas. 2012. gadā ražotāju cenas uzrādīja nelielu, bet stabilu pieaugumu, galvenokārt energoresursu cenu pieauguma dēļ.

Patēriņa cenu indekss

Preču un pakalpojumu grupu ietekme uz patēriņa cenu indeksu

ieguldījums 12 mēnešu izmaiņās, procentos

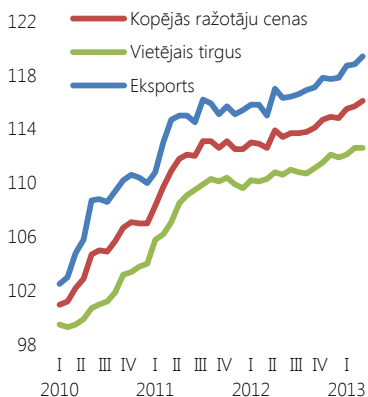
2013. gada martā salīdzinājumā ar 2012. gada martu kopējais ražotāju cenu līmenis rūpniecībā palielinājās par 2,2%, vietējā tirgū realizētajai produkcijai – par 0,8%, bet eksportētajai – par 3,8%. Ietekmīgākie cenu pieaugumi bija vērojami pārtikas ražošanā (par 3,6%) un kokapstrādē (par 3,2%), bet lielākais cenu samazinājums – atkritumu apsaimniekošanā (par 6,4%).

Apstrādes rūpniecībā ražotāju cenas lielā mērā ietekmē tendences ārējos tirgos. 2013. gada martā, salīdzinot ar 2012. gada martu, ražotāju cenas pieauga par 3,1%. 2013. gada trīs mēnešos ražotāju cenas eksportētajai produkcijai ir augušas divas reizes straujāk (par 1,3%) nekā vietējā tirgū realizētai produkcijai (par 0,7%). Straujākais ražotāju cenu pieaugums bija poligrāfijas nozarē (par 6,9%) un metālu ražošanā (par 3,6%), savukārt cenas samazinājās elektrisko iekārtu ražošanā (par 2,3%).

Ražotāju cenu kāpums liecina, ka pieprasījums pēc Latvijā ražotās produkcijas pieaug ne tikai vietējā tirgū, kur pakāpeniski uzlabojas ekonomiskā situācija, bet saglabājas augsts arī ārējos tirgos, neskatoties uz vājo ekonomisko izaugsmi galvenajās partnervalstīs.

Ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā

2009. gada decembris = 100

Patēriņa cenu pārmaiņas pa mēnešiem

procentos

		Pret iepriekšējo mēnesi	Pret iepriekšējā gada attiecīgo mēnesi	Pret iepriekšējā gada decembri	Vidēji gadā
2012	Marts	0,6	3,3	1,6	4,2
	Aprīlis	0,6	2,8	2,2	4,1
	Majis	-0,2	2,2	2,0	3,8
	Jūnijs	-0,1	1,9	2,0	3,6
	Jūlijs	-0,5	1,7	1,5	3,4
	Augusts	-0,3	1,7	1,2	3,1
	Septembris	0,5	1,8	1,6	2,9
	Oktobris	0,0	1,6	1,6	2,7
	Novembris	-0,1	1,6	1,6	2,5
	Decembris	0,0	1,6	1,6	2,3
2013	Janvāris	-0,2	0,6	-0,2	2,0
	Februāris	-0,1	0,3	-0,3	1,8
	Marts	0,5	0,2	0,2	1,5

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI

No 2005. gada līdz 2007. gadam, strauji auga kredītēšana, savukārt krīzes laikā kredītu atlikumi saruka. 2012. gadā ir uzlabojušies galvenie monetārie rādītāji, tomēr joprojām saglabājas ārējo risku ietekme.

2012. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, rezidentiem no jauna izsniegto kredītu apjoms ir pieaudzis par 11,4%, savukārt skaits sarucis par 36,4%. Kopumā 2012. gadā no jauna tika izsniegti gandrīz 98 tūkst. kredītu 1948 milj. latu apmērā. No jauna izsniegto kredītu apjoma, 40% ir izsniegti nerezidentiem, kas skaita ziņā ir apmēram 9% no jauna izsniegto kredītu skaita.

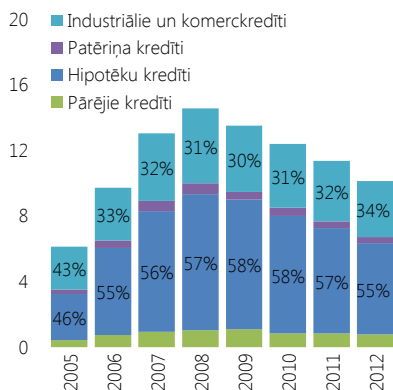
Latvijas tautsaimniecībā 2012. gadā apjoma ziņā visvairāk jauno kredītu izsniegti finanšu un apdrošināšanas darbībās (35%). 2012. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, samazinājās gan uzņēmumiem izsniegto kredītu apjoms. Mājsaimniecībām lielākā daļa no jaunu izsniegtajiem kredītiem ir izsniegti patēriņu preču iegādei. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir pieaugusi mājokļu kredītēšana.

Kredītportfeļa kvalitāte turpina uzlaboties un 2012. gada 4. ceturksnī ar maksājumu kavējumu bija 17,4% kredītu, kas ir zemākais rādītājs kopš 2008. gada beigām. To galvenokārt noteica kredītu rezidentiem ar maksājumu kavējumu virs 180 dienām samazinājums par 43,4%. Šie kredīti veido gandrīz 60% no visiem kredītiem ar maksājumu kavējumu.

Kredītu atlikumu dinamikā nav vērojamas nozīmīgas izmaiņas. 2012. gada 4. ceturkšņa beigās kredītu atlikumi saruka par 10,7%, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu. 2012. gada 4. ceturksnī industriālo un komerc kredītu atlikumi saruka par 7,1%. Lai gan industriālo kredītu atlikumi turpināja sarukt, komerc kredītu atlikumi pirmo reizi kopš 2009. gada sākuma bija pozitīvi (+0,1%).

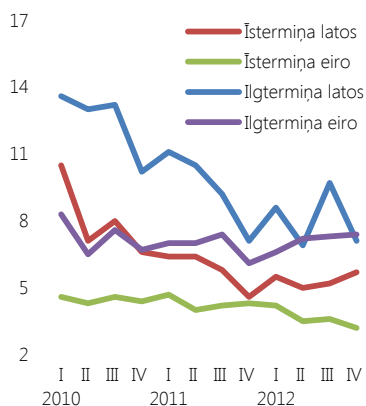
Rezidentiem izsniegtie kredīti

perioda beigās, miljardi latu

Procentu likmes izsniegtajiem kredītiem

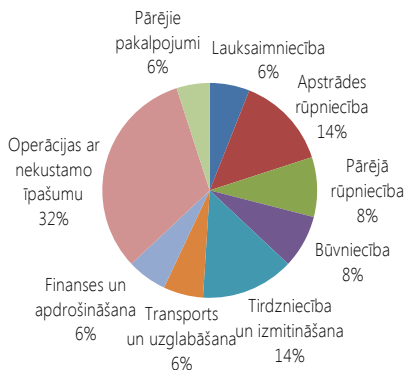
vidējās svērtās, procentos

2012. gada 4. ceturksnī eiro izsniegto īstermiņa kredītu procentu likme sasniedza zemāko rādītāju pēdējo gadu laikā (3,2%). Latos izsniegto ilgtermiņa kredītu likmes svārstības ir daudz izteiktākas un 2012. gada 4. ceturksņa beigās tā bija identiska ar 2011. gada beigu rādītāju, kas arī ir zemākais rādītājs pēdējo gadu laikā (7,1%). Euro izsniegto ilgtermiņa kredītu procentu likmes svārstības bija minimālas.

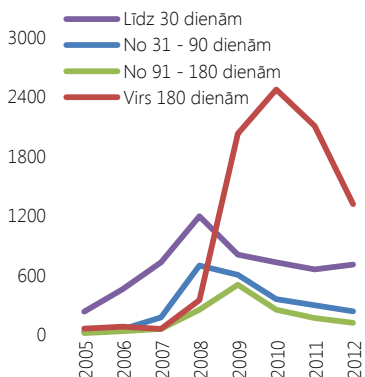
Izsniegto kredītu struktūra pa nozarēm

2012. gada beigās, procentos

Kredīti ar maksājumu kavējumu

perioda beigās, milj. latu

Latvijas banku sistēmas monetārie rādītāji

perioda beigās, milj. latu

	2009	2010	2011	2012
Tīrie ārējie aktīvi	-3 022,0	-1 219,8	-224,8	155,0
Tīrie iekšējie aktīvi	8 842,3	7 609,8	6 710,9	6 316,8
Iekšzemes kredīti	12 204,3	11 215,1	11 045,4	9 765,2
Pārējie aktīvi (neto)	-3 362,0	-3 605,3	-4 334,5	-3 448,4
Plašā nauda M2X	5 820,3	6 390,0	6 486,1	6 471,8
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	667,3	807,4	1 040	1 062,8
Privātpersonu un uzņēmumu noguldījumi	5 153,0	5 582,7	5 446,1	5 409,0
Iekšzemes kredīti	-14,5	-8,1	-1,5	-5,7
Plašā nauda M2X	-1,9	9,8	1,5	2,6
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	-23,0	21,0	28,8	19,6
Privātpersonu un uzņēmumu noguldījumi	1,7	1,1	-2,5	-0,2
Iekšzemes kopprodukts (faktiskajās cenās)	-18,7	-2,2	11,7	8,7

VALSTS BUDŽETS

Ekonomiskās situācijas pasliktināšanās Latvijā 2008. un 2009. gadā būtiski pasliktināja valsts fiskālo stāvokli. Lai nepieļautu, ka situācija finanšu sektorā kļūst nekontrolējama, kopš 2008. gada Latvijā ir veikta budžeta konsolidācija 2,3 miljardu latu apmērā ar fiskālo ietekmi 17% apmērā no IKP, no kuriem aptuveni 6,8% no IKP veido pasākumi ieņēmumu pusē, savukārt 10,2% – pasākumi izdevumu pusē.

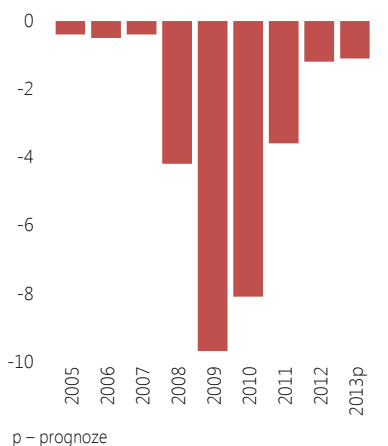
Valdības īstenoto budžeta konsolidācijas pasākumu rezultātā budžeta deficīts 2010., 2011. un 2012. gadā samazinājās attiecīgi līdz 8,1%, 3,6% un 1,2% no IKP.

Uzlabojoties ekonomiskajai situācijai un palielinoties nodokļu ieņēmumiem, valsts fiskālais stāvoklis pakāpeniski uzlabojas – budžeta ieņēmumi pieaug un budžeta deficīts samazinās. Kopumā 2012. gadā, salīdzinot ar 2011. gadu, valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi pieauga straujāk nekā kopbudžeta ieņēmumi, attiecīgi par 12,9% un 3,5 procentiem.

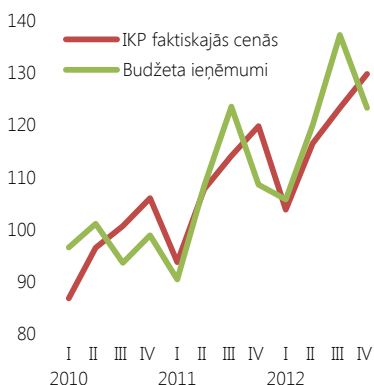
2013. gada janvāri-martā valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi bija 1403 milj. latu, kas ir par 12,3% vairāk nekā 2012. gada janvāri-martā. Kopumā nodokļu ieņēmumi pieauga par 6,6%. Tāpat kā iepriekšējos gados 2013. gada janvāri-martā visstraujāk pieauga uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi – par 24,9%. Pateicoties pakāpeniskam nodarbinātības pieaugumam, kā arī darba samaksas kāpumam, būtiski pieauga arī darba nodokļu ieņēmumi – valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pieauga par 8,1%, salīdzinot ar 2012. gada janvāri-martu, savukārt iedzīvotāju ienākuma nodoklis – par 8,9%. Savukārt PVN iemaksas 2013. gada janvāri-martā, būtībā ir palikušās 2012. gada janvāra-marta līmenī.

Valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi 2013. gada janvāri-martā bija 1371 milj. latu, kas ir par 6% vairāk nekā 2012. gada janvāri-martā. 2013. gada trīs mēnešos pieauga kārtējie izdevumi un izdevumi subsīdijām un dotācijām, attiecīgi par 7,8% un 2,6%. Savukārt kapitālie izdevumi samazinājās par 1,1%.

Budžeta bilance
procentos no IKP

IKP un budžeta ieņēmumi
2009. gada 4. ceturksnis = 100

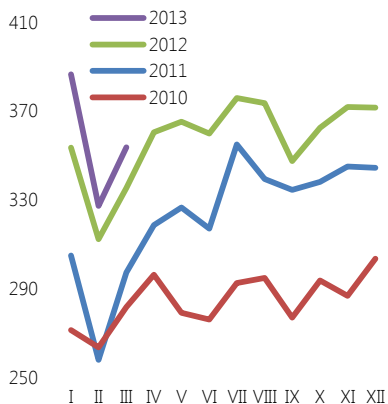

Janvārī-martā visstraujāk izdevumi pieauga vides aizsardzības jomā – par 19,7%, taču būtisks izdevumu pieaugums bija arī tādās jomās, kā ekonomiskā darbība, pašvaldību teritoriju apsaimniekošana, sabiedriskā kārtība un drošība, aizsardzība un izdevumi vispārējiem valdības dienestiem. Samazinājums bija veselības aprūpei un sociālajai aizsardzībai.

Valsts budžeta deficīts 2013.-2015. gadam nedrīkst pārsniegt Konverģences programmā noteiktos griestus. Tā kā vispārējās valdības budžeta deficīts 2012. gadā bija ievērojami zemāks nekā iepriekš noteiktais mērķis, tiek prognozēts, ka 2013. gadā vispārējās valdības budžeta deficīts būs 1,1% no IKP apmērā, savukārt 2014. gadā un 2015. gadā – 0,9% no IKP.

Nodokļu ieņēmumi

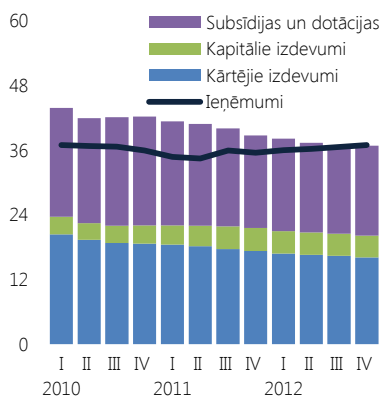
mij. latu

Valsts konsolidētais kopbudžets

pa posteņiem

četrus ceturkšņu slidošais vidējais, procentos no IKP

Vispārējās valdības budžets

	mij. latu					izmaiņas, %
	2009	2010	2011	2012	2013 I-III	2013 I-III
Ieņēmumi, tai skaitā:	4,72	4,61	5,09	5,74	1,40	12,3
Netiešie nodokļi, tai skaitā:	1,32	1,30	1,46	1,63	0,39	0,8
Pievienotās vērtības nodoklis	0,80	0,83	0,96	1,12	0,26	0,9
Ienākuma un īpašuma nodokļi	1,00	0,99	1,10	1,23	0,32	11,8
Sociālās apdrošināšanas iemaksas	1,17	1,09	1,23	1,32	0,33	8,1
Pārējie nodokļi	0,03	0,03	0,09	0,10	0,03	19,8
Citi ieņēmumi	1,22	1,19	1,21	1,45	0,34	35,3
Izdevumi	5,61	5,41	5,53	5,72	1,37	6,0

IEDZĪVOTĀJU IENĀKUMI

Ekonomikas lejupslīdes laikā samazinājās ne tikai nodarbināto skaits, bet arī strādājošo darba samaksa. Stabilizējoties ekonomiskajai situācijai, kopš 2010. gada beigām ir atsācies atalgojuma pieaugums, kamēr bezdarba līmenis saglabājās samērā augstā līmenī.

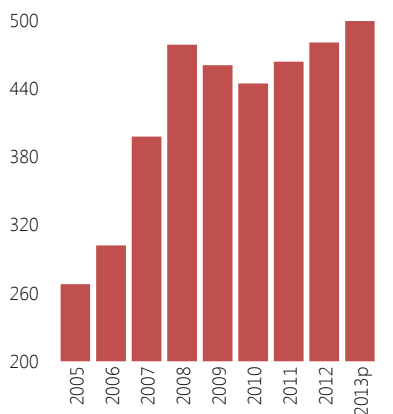
Līdz ar ekonomiskās situācijas uzlabošanos un, augot pieprasījumam pēc darbaspēka, vidējais atalgojums tautsaimniecībā pakāpeniski palielinās. 2011. gadā vidējā bruto alga palielinājās par 4,4%, salīdzinot ar 2010. gadu. Atalgojums pieauga vienlīdz strauji gan privātajā, gan sabiedriskajā sektorā, turklāt pieaugums bija vērojams faktiski visās nozarēs. Būtiskākais atalgojuma pieaugums bija komercpakalpojumu sektorā, kā arī lauksaimniecībā un mežizstrādes nozarē.

2010. gadā strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa bija 445 lati, t.i., par 3,5% zemākā līmenī nekā 2009. gadā un par 7,3% mazāka nekā 2008. gadā. Vērtējot darba samaksas dinamiku krīzes laikā, jāatzīmē, ka atalgojuma korekcija ir bijusi salīdzinoši mērena, un lielāko daļu ekonomikas apjomu krituma ir kompensējis strādājošo skaita samazinājums. Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa 2011. gadā bija par 4,4% augstāka nekā gadu iepriekš, tomēr tā joprojām bija par 3,2% zemāka nekā 2008. gadā.

Līdz ar ekonomisko aktivitāšu palielināšanos 2012. gadā vidējais atalgojums tautsaimniecībā turpināja palielināties – salīdzinot ar 2011. gadu, bruto alga pieauga par 3,7% un bija 481 lats. Visaugstākā darba alga bija Rīgas reģionā (547 lati). Gada griezumā algas pieauga gan privātajā sektorā, gan sabiedriskajā sektorā, kaut arī sabiedriskajā sektorā pieaugums bija nedaudz straujāks (4,5%) nekā privātajā sektorā (par 3,5%).

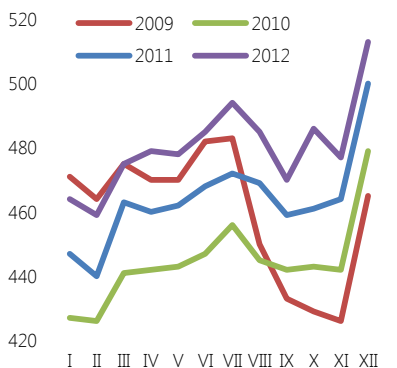
Nozaru griezumā straujākais atalgojuma pieaugums bija transporta un uzglabāšanas nozarē (par 7,7%), kā arī elektroenerģijas, gāzes un siltumapgādes nozarē. Vienlaikus nozīmīgs atalgojuma pieaugums bija vērojams arī apstrādes rūpniecībā un valsts pārvaldē. Augstākais atalgojuma līmenis saglabājās finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu nozarē – vidēji 1005 lati mēnesī.

Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa
bruto, latos

p – prognoze

Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa
pa mēnešiem
bruto, latos

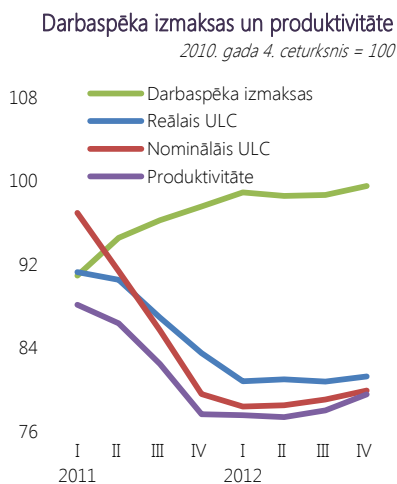
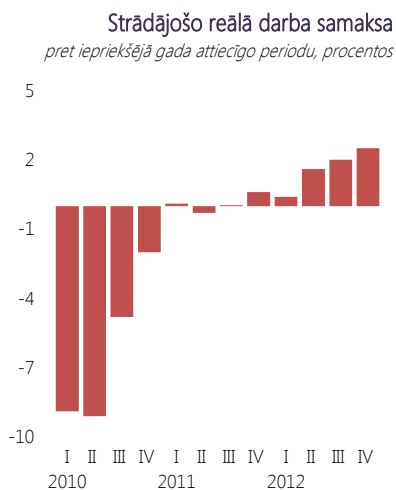

Jāatzīmē, ka sabiedriskajā sektorā strādājošo darba samaksas korekcija krīzes laikā bija daudz lielāka nekā privātajā sektorā, ko noteica nepieciešamība ierobežot valsts budžeta tēriņus. Tāpēc 2012. gadā mēneša vidējā bruto darba samaksa sabiedriskajā sektorā bija joprojām par 9,2% zemāka nekā 2008. gadā. Turpretī privātajā sektorā strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa 2012. gadā pārsniedza 2008. gada līmeni jau par 5,7 procentiem.

Reālā darba alga kopš 2011. gada ir saglabājusies praktiski nemainīga. 2011. gadā strādājošo reālais atalgojums pieauga vien par 0,1%, salīdzinot ar 2010. gadu, bet 2012. gadā par 1,6 procentiem.

2012. gadā turpināja palielināties arī vidējās vecuma pensijas apmērs, kas bija par aptuveni 1,2% lielāks nekā gadu iepriekš.

Strādājošo vidējā darba samaksa pa nozarēm

bruto, pret iepriekšējo gadu, procentos

	2009	2010	2011	2012
Pavisam	-3,9	-3,5	4,4	3,7
Lauksaimniecība	-4,7	5,8	8,2	0,7
Apstrādes rūpniecība	-2,0	0,1	5,0	4,6
Pārējā rūpniecība	-4,2	4,1	3,6	3,6
Būvniecība	-1,0	-5,3	4,7	2,0
Tirdzniecība un izmitināšana	-2,8	-3,6	5,9	4,5
Transports un uzglabāšana	0,2	0,2	1,0	7,7
Citi komercpakalpojumi	-1,1	-1,4	3,9	2,4
Sabiedriskie pakalpojumi	-12,8	-9,0	4,5	2,7

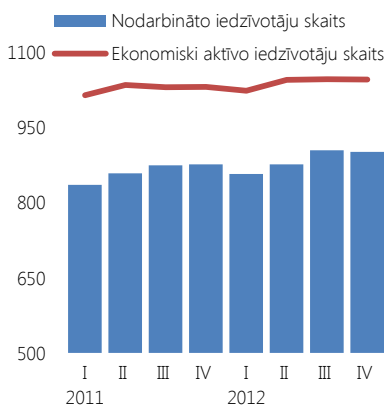
DARBA TIRGUS

Pakāpeniska ekonomisko aktivitāšu palielināšanās pozitīvi ietekmē situāciju darba tirgū – pieaug nodarbinātība un mazinās krīzes izraisītais augstais bezdarbs. Tajā pašā laikā atsevišķas iedzīvotāju grupas, īpaši personas ar zemu izglītības līmeni un kvalifikāciju, gados vecāki cilvēki, kā arī jaunieši, situācijas uzlabošanās izjūt vājāk.

2012. gadā nodarbināto skaits sasniedza 885,6 tūkstošus, kas ir par 2,8% jeb aptuveni 24 tūkstošiem vairāk nekā 2011. gadā. Vienlaikus ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits ir pieaudzis mēreni (par 1,3%). Bezdarba līmenis 2012. gadā vidēji bija 14,9%, kas ir par 1,3 procentpunktiem mazāk nekā gadu iepriekš.

Saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūras datiem, arī reģistrētais bezdarba līmenis 2012. gadā turpināja samazināties un decembra beigās sasniedza zemāko līmeni kopš 2009. gada aprīļa un bija 10,5%. Vienlaikus 2013. gada sākumā, sezonālo faktoru ietekmē, reģistrētais bezdarbs nedaudz palielinājās un marta beigās bezdarba līmenis bija 10,8% – reģistrēti bija 107,1 tūkstoši bezdarbnieku, kas bija par 25,1 tūkstošiem mazāk nekā 2012. gada martā. Augstākais reģistrētais bezdarba līmenis saglabājas Latgales reģionā (21,4%), bet zemākais – Rīgā (6,6%). 2013. gada februārī 41.5% no kopējā reģistrēto bezdarbnieku skaita bija ilgstošie bezdarbnieki (bez darba ilgāk par gadu).

Nodarbinātie un ekonomiski aktīvie iedzīvotāji
tūkstošos

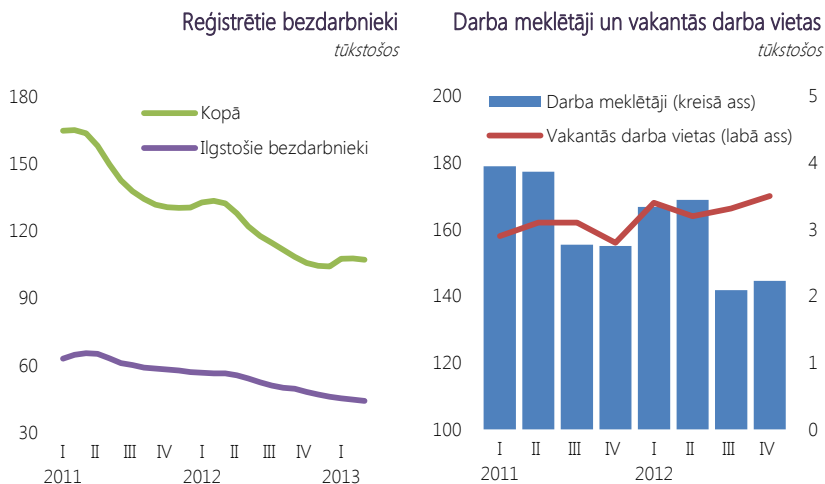
Aizņemtās darba vietas
tūkstošos

	2008	2009	2010	2011	2012			
					I	II	III	IV
Pavisam	1016,6	826,1	776,7	805,5	822,0	840,2	848,4	845,7
Lauksaimniecība	20,8	17,9	17,5	19,0	19,7	21,4	21,6	19,6
Apstrādes rūpniecība	138,9	104,1	101,8	109,1	112,4	115,0	115,4	115,3
Pārējā rūpniecība	26,7	23,7	22,4	22,9	23,2	24,2	23,5	23,7
Būvniecība	89,3	54,6	46,0	50,9	49,9	56,5	60,5	55,8
Tirdzniecība un izmitināšana	221,8	173,3	159,7	162,8	165,7	170,7	173,6	172,7
Transports un uzglabāšana	77,8	67,6	66,8	68,8	71,4	72,4	73,4	73,4
Citi komercpakalpojumi	196,2	162,8	148,4	157,0	165,0	167,6	169,9	171,3
Sabiedriskie pakalpojumi	245,1	222,1	214,2	215,0	214,7	212,3	210,4	213,9

Kopš 2010. gada vidus aug reģistrēto brīvo darbavietu skaits. 2013. gada februāra beigās kopumā bija reģistrētas 3878 vakances, kas bija par 56% vairāk nekā pirms gada.

Saldzinoši augstais bezdarbs joprojām galvenokārt saistīts ar cikliskiem faktoriem, tomēr ar vien izteiktāks kļūst strukturālā bezdarba pazīmes. Saglabājas risks, ka daļa no esošiem bezdarbniekiem ilgstoši nevarēs atrast darbu, jo nozares, kas ātrāk atgūstas no krīzes, nav tās pašas, kurās bija lielākais darbavietu zaudējums krīzes laikā.

Sagaidāms, ka situācija darba tirgū turpinās uzlaboties. 2013. gadā nodarbināto skaits varētu palielināties par aptuveni 3%, bet bezdarba līmenis samazināties līdz 12 procentiem.

Nodarbinātības un bezdarba galvenie rādītāji
15-74 gadu vecuma grupā

	2011	2012
<i>tūkstošos</i>		
Iedzīvotāju skaits	1 595,3	1 574,1
Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits	1 028,2	1 041,1
Nodarbināto skaits	861,6	885,6
Bezdarbnieku skaits	166,6	155,5
<i>procentos</i>		
Ekonomiskās aktivitātes līmenis, procentos	64,5	66,1
Nodarbinātības līmenis, procentos	54,0	56,3
Bezdarba līmenis	16,2	14,9

STARPTAUTISKIE SALĪDZINĀJUMI

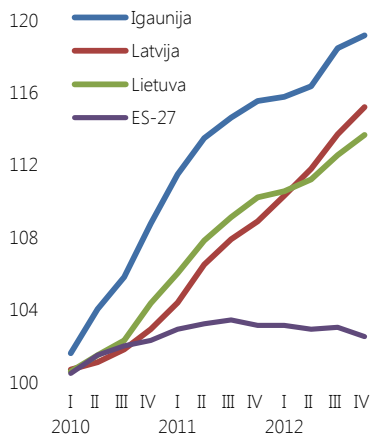
Ekonomiskā attīstība Baltijas valstīs

	Latvija	Lietuva	Igaunija
Teritorija, tūkst. km ²	64,6	65,3	45,2
Iedzīvotāju skaits, tūkst., 2013. gada sākumā	2 028,4	2 979,3	1 286,5
Iekšzemes kopprodukts, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2011. gads	5,5	5,9	8,3
2012. gads	5,6	3,7	3,2
2012.g. 3.cet.	5,2	4,8	3,5
2012.g. 4.cet.	5,1	4,1	3,7
Apstrādes rūpniecības produkcijas apjomi, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2011. gads	11,7	6,4	19,9
2012. gads	9,3	3,7	-0,1
2012.g. 3.cet.	7,2	6,6	-1,7
2012.g. 4.cet.	6,2	8,7	1,1
Mazumtirdzniecības apgrozījums, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2011. gads	8,2	6,1	11,0
2012. gads	9,2	3,9	10,0
2012.g. 3.cet.	8,8	2,5	7,0
2012.g. 4.cet.	7,4	3,0	6,0
Patēriņa cenu pārmaiņas, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2011. gads	4,4	4,1	5,1
2012. gads	2,3	3,1	4,2
2012.g. 3.cet.	1,7	3,2	3,7
2012.g. 4.cet.	1,6	2,9	3,7
Nodarbināto skaits, procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu			
2011. gads	—*	—*	6,7
2012. gads	2,8	1,8	2,5
2012.g. 3.cet.	3,4	3,1	1,1
2012.g. 4.cet.	2,9	0,8	1,7
Bezdarba līmenis, procentos no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem			
2011. gads	16,2	15,3	12,5
2012. gads	14,9	13,2	10,2
2012.g. 3.cet.	13,5	12,3	9,7
2012.g. 4.cet.	13,8	13,0	9,3

* no 2011. gada dati pārrēķināti pēc Tautas skaitīšanas datiem, pirms un pēc 2011. gada dati nav savstarpēji salīdzināmi

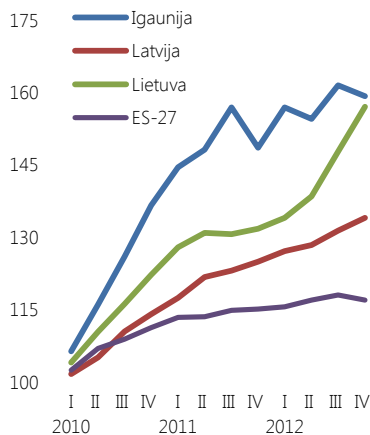
Iekšzemes kopprodukts

sezonāli izlīdzināti dati
2009. gada 4. ceturksnis = 100

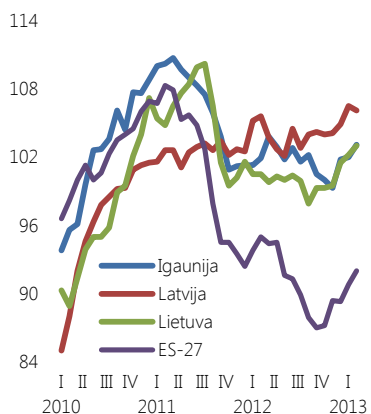
Preču un pakalpojumu eksports

sezonāli izlīdzināti dati
2009. gada 4. ceturksnis = 100

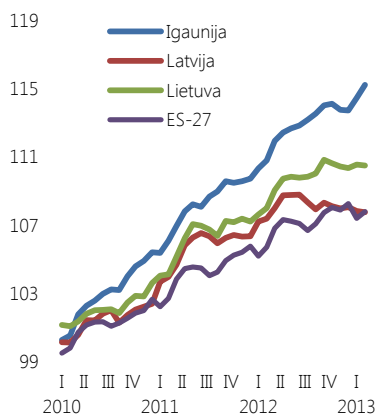
Ekonomikas sentimenta indekss

sezonāli izlīdzināti dati

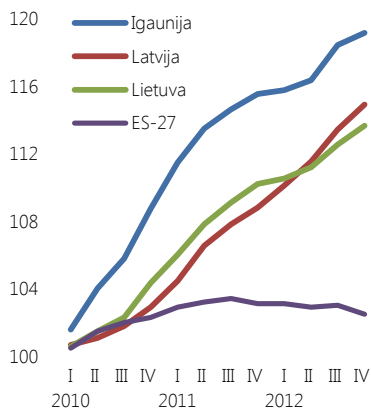
Saskaņotais patēriņa cenu indekss

sezonāli izlīdzināti dati
2009. gada 4. ceturksnis = 100

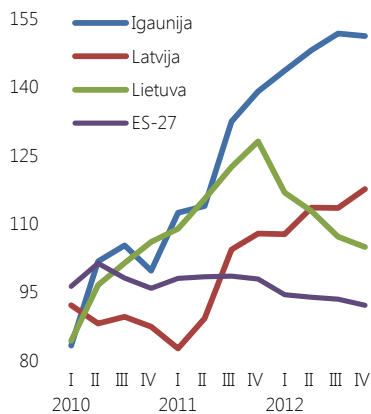
Apstrādes rūpniecības produkcijas apjomi

sezonāli izlīdzināti dati
2009. gada 4. ceturksnis = 100

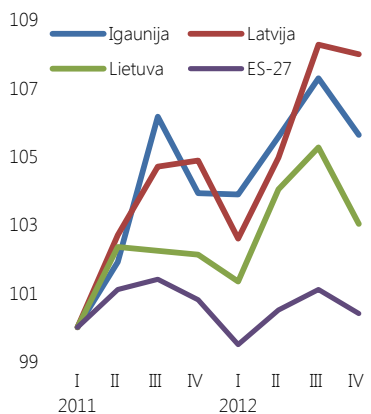
Būvniecības apjomi

sezonāli izlīdzināti dati
2009. gada 4. ceturksnis = 100

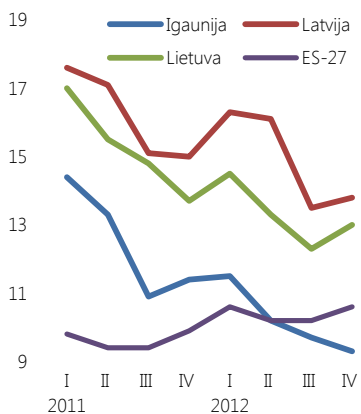
Nodarbināto skaits

2011. gada 1. ceturksnis = 100

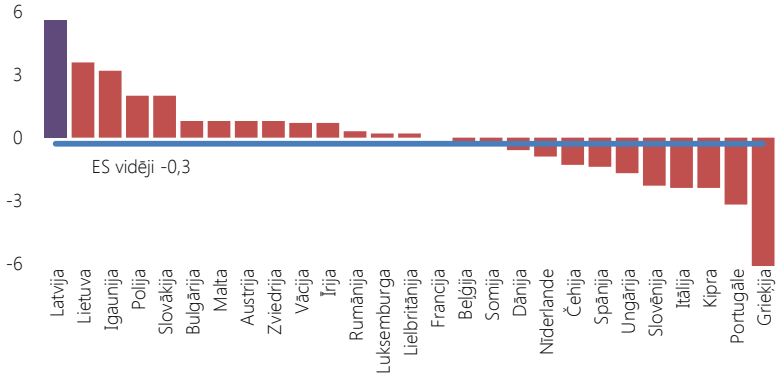
Bezdarba līmenis

procentos

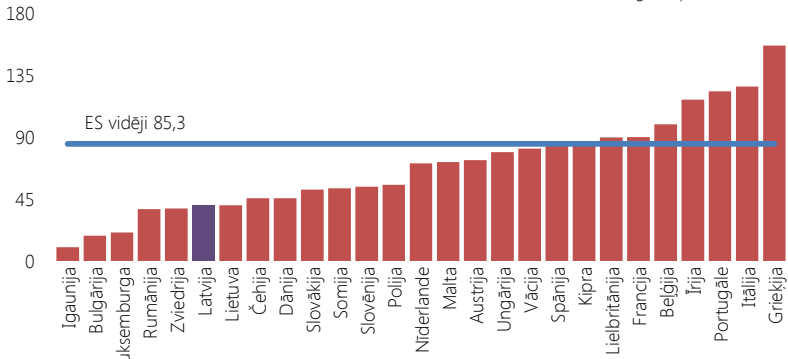
Iešzemes kopprodukts

2012. gadā, apjomu izmaiņas, procentos

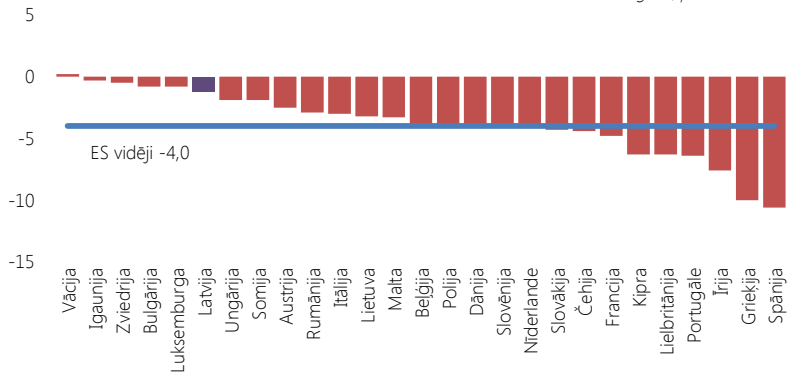
Valsts parāds

2012. gadā, procentos no IKP

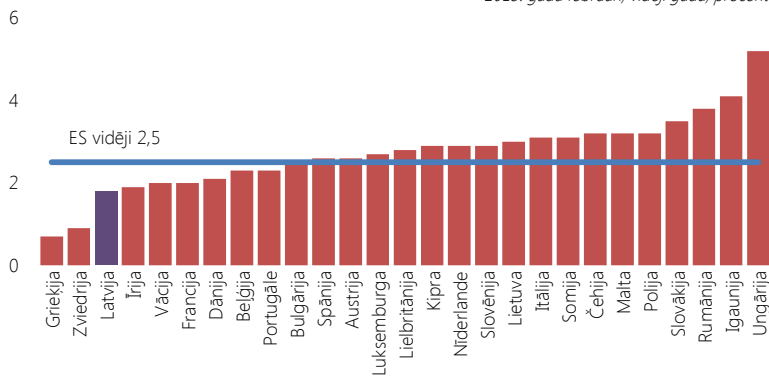
Budžeta bilance

2012. gadā, procentos no IKP

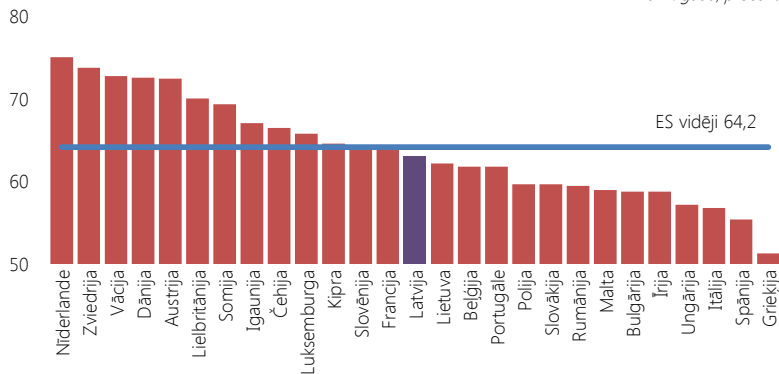
Saskaņotais patēriņa cenu indekss

2013. gada februārī, vidēji gadā, procentos

Nodarbinātības līmenis

2012. gadā, procentos

Bezdarba līmenis

2012. gadā, procentos

